

Järjestöavustusten ja yhteistyön valmistelu Varsinais-Suomen hyvinvointialueella

- Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma, alueellisen hyte-työryhmän järjestöprojektiryhmä
- Varsinais-Suomen hyvinvointialueen valmisteluorganisaatio, 4.1. Järjestäminen & tuotannon ohjaus
- Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusohjelma, Varsinais-Suomi, Sidosryhmät osana asiakkaan palveluketjua

Taustaa

- Varsinais-Suomen hyvinvointialueen järjestöyhteistyön yleistä valmistelua on tehty vapaaehtoisesti jo edellisestä Sipilän hallituskaudesta lähtien.
- Järjestöyhteistyön vapaaehtoinen valmistelu on ollut liitettynä Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelmaan osana alueellista hyte-työtä.
- Järjestöyhteistyön suunnittelua ja tehtävänantoa on koordinoanut alueellinen hyte-työryhmä ja käytännön työskentelystä on vastannut hyte-työryhmän alainen järjestöedustajista koostunut järjestöprojektiryhmä.
- Järjestöt ovat myös perustaneet v. 2021 alusta lähtien 113 Sote-järjestöjen neuvottelukunnan, joka toimii järjestöjen edustajana virallisessa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa

Taustaa

- Alueellisen hyte-työryhmän järjestöprojektiryhmältä ovat aiemmin valmistuneet seuraavat järjestöyhteistyötä ohjaavat asiakirjat:
 - 2018 Varsinais-Suomen sote-järjestöjen hyte-toiminnan kuvaus
 - <https://innokyla.fi/sites/default/files/2020-11/Sote-j%C3%A4rjest%C3%B6jen%20HYTE-toiminta%2C%20V-S%2C%2014.12.2018.docx.pdf>
 - 2020 Varsinais-Suomen kuntien järjestöystävällinen toimintamalli
 - https://innokyla.fi/sites/default/files/2020-11/JA%CC%88RJESTO%CC%88YSTA%CC%88VA%CC%88LLINEN%20KUNTA_0.pdf
 - 2021 Varsinais-Suomen hyvinvointialueen järjestöystävällinen toimintamalli
 - https://innokyla.fi/sites/default/files/2021-11/Hyvinvointialueen_Ja%CC%88rjesto%CC%88ysta%CC%88va%CC%88llinen_Toimintamalli.pdf

Vuoden 2022 vapaaehtoisen ja virallisen valmistelun yhteistyön käynnistämisen aikataulu

Kohti Varsinais-
Suomen hyvin-
vointialuetta

- **Tammikuussa 2022** alueellinen hyte-työryhmä antoi järjestöprojektiryhmälle tehtäväksi:
 - Selvitys kuntien ja hyvinvointialueen järjestöyhteistyön yhdyspinnoista ja ehdotukset yhteistyön jaosta
 - Selvitys sote-järjestöjen yleishyödyllisen hyte-toiminnan ja sote-palveluiden yhdyspinnoista ja ehdotukset yhteisistä kriteereistä ns. harmaalle alueelle
- **Helmikuussa 2022** aloitti Varsinais-Suomen hyvinvointialueen valmisteluorganisaatiossa järjestämisen ja tuotannon ohjauksen osiossa projektipäällikkö
 - Valmistelu aloitettiin järjestöavustuksista, koska muita toimintamalleja ja rakenteita jo olemassa. Myöhemmin keväällä alkoi myös muun järjestöyhteistyön valmistelu.
- **Toukokuussa 2022** aloittivat Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushankkeen, Varsinais-Suomen Sidosryhmät osana asiakkaan palveluketjua –hankeosion projektipäälliköt
 - Tehtävänä mm. hyvinvointialueen järjestöystävällisen toimintamallin juurruttaminen

→ Vapaaehtoisen ja virallisen valmistelun yhdistäminen ja työnjako tiiviillä yhteistyöllä

Avustusvalmistelua on tehty yhteistyössä valmisteluorganisaation, järjestöjen ja kuntien kanssa

- Valmistelua on käsitelty mm. järjestämissuunnitelman järjestöprojektiryhmässä, 113 järjestöneuvottelukunnassa sekä yleisellä järjestöjen kommenttikierroksella
 - Vastuuvalmistelija on esitellyt valmisteluvaiheen tuotoksia järjestötilaisuuksissa sekä osallistunut kuukausittain järjestöprojektiryhmän kokoukseen, jossa järjestöavustuksien valmistelua on tehty yhteiskehittämällä työryhmän kanssa
- Kuntayhteistyötä on tehty erityisesti suurimman avustajan Turun kaupungin kanssa sekä kuntien järjestöyhteistyöryhmässä.
- Tulevaisuuden sotekeskus- hankkeen kanssa on myös tehty yhteistyötä molemminpuolisessa valmistelussa.
- Avustusten valmistelussa on hyödynnetty myös eri hyvinvointialueiden vastuuvalmistelijoiden verkostoja.

Avustusvalmistelun suuntaviivat

- Varsinais-Suomessa haettiin ratkaisua, jolla turvataan järjestöjen toiminta myös siirtymäkautena vuonna 2023 mahdollisimman vähäisillä muutoksilla.
- Näin ollen hyvinvointialueen toiminta-avustukset kohdentuvat vuonna 2023 niihin järjestöihin, jotka saavat tällä hetkellä avustuksia kuntaorganisaatioilta. Lisäksi huomioidaan ne järjestöt, joiden toiminta on koronapandemian johdosta ollut rajoittunutta.
- Joidenkin järjestöjen osalta sekä kunnat että hyvinvointialue tulevat myöntämään avustuksia myös jatkossa. Tällaisille järjestöille on kunnissa usein myönnetty avustuksia eri toimialoilta.
- Järjestön toimintaa voi olla yhden kunnan alueella, mutta varsinaissuomalaisella henkilöllä tulee olla mahdollisuus osallistua toimintaan henkilön kotikunnasta riippumatta.

Avustuksien valmistelusta 1

- Kuntaorganisaatioilta kerättiin helmikuussa tiedot vuonna 2021 myönnettyistä järjestöavustuksista (ml. tilat), kumppanuussopimuksista sekä avustusten myöntämisohjeista.
- Tiedot pyydettiin hyvin laajasti eli myös muut kuin sotejärjestöille myönnettyt tai sosiaali- ja terveystalokunnan myöntämien avustusten tiedot pyydettiin.
- Kaikilta kuntaorganisaatioilta saatiin vastaus.
- Jonkin verran tehtiin myös tietojen täydennystä ja siinä hyödynnettiin myös järjestöjä.
- Näiden pohjalta valmisteltiin toiminta-avustusten luokittelu siitä, onko avustava tahoinvointialue vai kunta.

Avustuksien valmistelusta 2

- Valmisteluorganisaation projektipäällikön valmistelun pohjalta **kuntaorganisaatioihin** lähetettiin lausuntopyyntö, jolla pyydettiin kuntaorganisaatioiden näkemystä järjestöille myönnettävistä avustuksista ja siihen liittyvästä työnjaosta kuntien ja hyvinvointialueen välillä. Vastauksia saapui 14 kuntaorganisaatiolta.
- Järjestöneuvottelukunnan kautta lähetettiin lausuttavaksi **järjestöille** edellisen lisäksi järjestöprojektiryhmän ehdotus siirtymävaiheen jälkeisiksi avustusmuodoiksi ja alustava kriteeristö pohja, jolla arvioida järjestörahoitusmuotoja avustettavan toiminnan ja ostopalveluiden välillä. Vastauksia saapui 26 järjestöltä.
- Lausuntojen perusteella tehtiin vielä tarkennuksia hyvinvointialueen avustusten myöntämisohjeisiin vuodelle 2023, joita aluehallitus käsitteli 14.6.
- Aluehallitus hyväksyi 14.6. dioissa 9-11 olevat hyvinvointialueen järjestöavustusten peruseriaatteen vuodelle 2023.
 - Hyvinvointialueen avustusmuotoina ovat toiminta-avustukset sekä kumppanuusavustukset.
 - Hyvinvointialueen järjestöavustusten lisäksi kunnat saattavat myöntää avustuksia järjestöille omien kriteeriensä ja harkintansa mukaan.
- Yksityiskohtaisempien kriteerien ja ohjeiden valmistelu on jatkunut aluehallituksen päätöksen jälkeen ja ne tulevat käsittelyyn syksyllä. Tässä tukena järjestöprojektiryhmän ehdotus siirtymävaiheen jälkeisiksi avustusmuodoiksi diassa 12

Järjestöavustamisen perusperiaatteet : Toiminta-avustukset 1

- Toiminta-avustukset on kohdennettu Varsinais-Suomessa toimiville yleishyödyllisille yhdistyksille ja yhteisöille.
- Hyvinvointialue voi avustaa niitä yhdistyksiä ja yhteisöjä, joiden toiminta tukee ja täydentää hyvinvointialueen lakisääteistä toimintaa eli sosiaali- ja terveyspalveluita sekä pelastuspalveluita.
- Hyvinvointialue voi avustaa seuraavia toimintoja:
 - Potilasjärjestöjen kohderyhmilleen tarjoama toiminta
 - Lastensuojeluun kiinteästi kuuluva toiminta
 - Mielenterveys- ja päihdepalveluihin kiinteästi kuuluva toiminta
 - Vammaispalveluihin kiinteästi kuuluva toiminta
 - Ikääntyneiden palveluihin kiinteästi kuuluva toiminta
 - Muu SOTE-palvelutuotantoa turvaava toiminta
 - Aluepelastuslaitoksen myöntämät avustukset (VAPEPA, Meripelastus)
- Edellä esitelyihin toimintoryhmiin kuulumisen ei tuo suoraa oikeutta saada avustusta, vaan avustus on aina harkinnanvarainen ja hyvinvointialue tarkentaa harkinnan kriteereitä valmistelun edetessä.
- Toiminta-avustusten haku on kerran vuodessa.
- Toiminta-avustuksia voidaan myöntää yhdistyksien ja yhteisöjen säännöllisen toiminnan tukemiseen.
- Toiminta-avustusta voidaan harkinnanvaraisesti myöntää myös häiriötilanteisiin liittyvään toimintaan.

Järjestöavustamisen perusperiaatteet :

Toiminta-avustukset 2

- Avustukset on sidottu hyvinvointialueen talousarvioon varattuun määrärahaan.
- Järjestöt voivat hakea avustuksia yhdessä ja toteuttaa toimintaa yhteisvastuullisesti.
- Avustusta hakevan järjestön tai yhdistyksen toiminnan tulee olla dokumentoitua vähintään vuoden ajalta. Hakijan on kyettävä jälkikäteen antamaan selvitys avustuksen käyttämisestä hyvinvointialueen ilmoittamalla tai muutoin yhteisesti sovitulla tavalla.
- Avustusta ei voida myöntää toimitilojen pysyvään vuokraan tai laitehankintoihin ellei toiminnan luonne sitä välttämättä vaadi.
- Osana toiminta-avustuksia hyvinvointialue voi antaa hallinnassaan olevia tiloja käyttöön järjestöille kuten kunnat ovat nyt antaneet riippumatta järjestön statuksesta eli siitä, avustaako hyvinvointialue vai kunta järjestöä muuten taloudellisesti. Hyvinvointialue toivoo kuntien toimivan samoin, mutta kunnat tekevät päätöksen asiassa itsenäisesti.
- Toiminta-avustusten osalta hyvinvointialue ei avusta järjestöjä muuten kuin rahallisena avustuksena ja antamalla tiloja järjestön käyttöön. Tällaisia hyvinvointialueen avustusten ulkopuolelle jääviä avustustapoja olisivat esim. toimistopalvelut ja ylijäämäruoka.
- Järjestöavustusten piiriin ei kuulu toiminta, mikä on palvelujen järjestämisvastuun toteuttamiseksi hankittavaa ostopalvelua.
- Mikäli avustusta ei ole osittain tai kokonaan käytetty myönnettyyn tarkoitukseen, on käyttämättä jäänyt tai muuhun tarkoitukseen käytetty avustus tai sen osa palautettava hyvinvointialueelle.

Hyvinvointialueen järjestöavustamisen perusperiaatteet: Kumppanuusavustukset

Kohti Varsinais-
Suomen hyvin-
vointialuetta

- Kumppanuusavustukset pitävät sisällään hyvinvointialueen näkökulmasta keskeiset yhteistyökumppanit, joiden kanssa hyvinvointialue tekee kiinteästi yhteistyötä. Tavoitteena on kehittää yhdessä varsinaissuomalaisien sosiaali- ja terveystalvveluita ja/tai hyvinvointia ja terveyttä tukevia toimintoja. Hyvinvointialue sitoutuu kumppanuusavustuksilla pitkäjänteiseen yhteistyöhön ja neuvottelevaan avustamiseen.
- Kumppanuusavustuksilla on samat kriteerit kuin toiminta-avustuksilla, mutta niissä on kyse toiminnasta, jonka perusrahoitus tulee esimerkiksi STEAlta tai ESR-hankerahoituksena ELY-keskukselta.
- Hyvinvointialueen avustus toimii toiminnan täydentävänä julkisena rahoituksena.
- Kumppanuusavustuksissa on neuvottelu- ja sopimusmenettely.
- Tavoitteena on useamman vuoden sopimus.
- Ensimmäiset hyvinvointialueen lausunnot on annettu 31.5. päättyneeseen STEAn avustushakuun. Tiedote lausuntopyynnöistä laadittiin yhdessä Turun kaupungin kanssa.
- 30.09. päättyvään STEAn jatkoavustusten hakuun on pyydetty järjestöiltä lausuntopyyntöjä 31.8. mennessä. Myös tämä tiedote tehtiin yhdessä Turun kaupungin kanssa.

Alueellisen hyte-työryhmän järjestöprojektiryhmän esitys hyvinvointialueen ja kuntien avustusmalliksi

Kohti Varsinais-Suomen hyvinvointialuetta

Järjestöavustuksilla edistetään hyvinvointialueen asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen järjestöavustusmalli

Järjestöt ovat keskeisiä hyvinvointitalouden rakentajia. Ne luovat osallisuutta ja hyvinvoinnin edellytyksiä parantavia rakenteita. Asukkaiden tarpeisiin vastaava tuloksellinen toiminta edellyttää, että järjestöjen rahoitus on ennakoitavaa ja sopimukset pitkäaikaisia. Rinnalla tarvitaan joustavuutta, jotta voidaan vastata nopeasti muuttuviin ilmiöihin.

ASUKAS, ALUEEN ILMIÖT, AVOIMUUS

Hyvinvointialueen avustuskokonaisuuden kehittämisen tavoitteeksi tulee asettaa:

- Kaikille toimijoille yhteinen tieto toimintaympäristöstä - asukkaiden tarpeet ja alueen ilmiöt
- Järjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen
- Avoimuuden ja saavutettavuuden lisääminen
- Hakukäytäntöjen yhtenäistäminen ja keventäminen.

SAAVUTETTAVUUS

Kumppanuudessa

- järjestön toiminta on keskeinen osa hyvinvointialueen toimintaa ja palveluprosesseja
- järjestön on mahdollista saada avustusta muualta hyvinvointialueen strategian mukaiseen toimintaan, jonka edellytyksenä on omarahoitusosuus tai yhteistyö hyvinvointialueen kanssa katsotaan eduksi saavutettavuutta on parannettava: selkeä tieto kenen kanssa kumppanuussopimukset neuvotellaan
- käytössä muilta osin samat kriteerit kuin toiminta-avustuksissa

HYVINVOINTIALUEEN KUMPPANUUSAVUSTUKSET

Avustettava toiminta

- mahdollistaa osaltaan asukkaiden mielekkään ja merkityksellisen arjen
- on saatavilla koko hyvinvointialueella tai useiden kuntien alueella
- toteuttaa hyvinvointisuunnitelman strategisia painopisteitä
- täydentää hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sotepalveluja
- on selkeä osa hyvinvointialueen toimintakokonaisuutta
- voi olla yksittäisen järjestön tai usean järjestön yhteisvastuullista toimintaa

HYVINVOINTIALUEEN TOIMINTA-AVUSTUKSET

Kunta

- avustaa järjestöjä kunnassa sovittujen järjestöavustuskriteerien ja sopimusten mukaisesti
- voi myöntää tukea kaikkien toimialojen järjestöille, myös sote yhdistyksille
- voi myöntää tukea kuntaan rekisteröityneille mutta myös muille kunnassa toimintaa toteuttaville järjestöille
- on mukana hyvinvointialueen yhteisellä verkkoalustalla, johon kootaan alueen ja kuntien avustusten haku yhteisin hakuajankohdin ja raportointi.

KUNTIEN JÄRJESTÖ-AVUSTUKSET

Yhteinen työ

- Järjestöjen käyttöön tarjotaan esteettömiä tiloja ja verkkoalustoja.
- Mahdollistetaan poikkihallinnollinen yhteistyö ja uudet toimintatavat toiminnan tuloksellisuuden varmistamiseksi.
- **Avustukset joustavat asukkaiden tarpeisiin ja avustusmuotoja on useita: pidemmät kumppanuuteen perustuvat avustukset, kehittämis- ja kokeiluavustukset sekä yksittäiset kohdeavustukset.**
- Avustava taho päättää myöntävästä toimialasta.
- Yhteinen verkkoalusta, johon kootaan hyvinvointialueen ja kuntien avustusten haku ja raportointi. Toiminnan mittarit ja hakuajankohdat yhtenäistetään.

Järjestöyhteistyön valmistelun jatko syksyllä 2022 järjestöystävällisen hyvinvointialueen toimintamallin mukaisesti

Kohti Varsinais-
Suomen hyvin-
vointialuetta

- Avustushakujärjestelmän valinta ja kehittäminen
- Avustettavan toiminnan yhdyspinnan selkiyttäminen yleishyödyllisen avustettavan toiminnan ja järjestöiltä hankittavien ostopalveluiden yhdyspinnoilla
- Järjestöyhteistyön koordinaation tarvittavien tehtäväkuvien ja resurssien määrittely
- Järjestöyhteistyöhön tarvittavan järjestöedustuksen liittäminen hyvinvointialueen hallintorakenteeseen
- Valmistelua jatketaan yhteistyössä valmisteluorganisaation, kuntien, 113-neuvottelukunnan, järjestöjen projektiryhmän ja Tulevaisuuden sote-keskusohjelman kanssa

Yhteystiedot:

- **Varsinais-Suomen hyvinvointialueen valmisteluorganisaatio, 4.1. Järjestäminen & tuotannon ohjaus**

Projektipäällikkö Eeva-Sirkku Pöyhönen

+358 50 538 2101, eeva-sirkku.poyhonen@paimio.fi

- **Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden tutkimusohjelma, Varsinais-Suomi, Sidosryhmät osana asiakkaan palveluketjua**

Projektipäällikkö Minna Rosendahl

+358 400 653379, minna.rosendahl@muistiturku.fi

Projektipäällikkö Marjut Aalto

+358 40 5271665, marjut.aalto@muistiturku.fi

- **113 Sote-järjestöjen neuvottelukunta, Varsinais-Suomi**

Puheenjohtaja Minna Rosendahl

+358 400 653379, minna.rosendahl@muistiturku.fi

Yhteystiedot:

- **Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelma, alueellisen hyte-työryhmän järjestöprojektiryhmä**
 - Minna Rosendahl (pj), aluejohtaja Varsinais-Suomen Muistiyhdistys, +358 400 653 379, minna.rosendahl@muistiturku.fi
 - Katja Rippstein, järjestöpäällikkö, järjestöagentti Mannerheimin Lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri ry ja Perheet keskiöön -hanke (LSKL)
 - Eeva Siivonen, toiminnanjohtaja, Turun Mielenterveysyhdistys ITU ry
 - Sanna Leppäjoki-Tiistola, järjestöasiantuntija, Invalidiliitto ry, Lounais-Suomi
 - Päivi Kukkonen, toiminnanjohtaja, Varsinais-Suomen Vammais- ja Pitkäaikaissairausjärjestöt VAPI ry
 - Katariina Pärnä, Säätiön johtaja, MLL:n Lasten ja Nuorten Kuntoutussäätiö, 5.2022 asti
 - Mika Pyykkö, toiminnanjohtaja, Aivoliitto ry
 - Heli Paasio, toiminnanjohtaja, Turun ensi- ja turvakoti ry
 - Annalena Sjöblom, toiminnanjohtaja/verksamhetsledare, Finlands Röda Kors, Åbolands distrikt – Turunmaan piiri
 - Satu Lieskivi, toiminnanjohtaja Salon klubitolo
 - Regina Strandberg, toiminnanjohtaja/ verksamhetsledare Folkhälsans förbund, Åboland/Turunmaa
 - Heidi Tuimala, järjestösihteeri, Varsinais-Suomen lastensuojelujärjestöt ry
 - Vanessa Westerlund Vaikuttamistoiminnan asiantuntija/ Sakkunnig i påverkansarbete i södra Finland, FDUV

